

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	2 „ — „		
Na štvrt roka	1 „ — „		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Obrázok z Bosny: Jajce.

Na Ducha.

Slávime sviatok soslania Ducha svätého. Spasiteľ nás vstúpiať k Otcu svojmu do slávy nebeskej, prisľúbil učedníkom svojim, že pošle na nich Ducha svätého. Učedníci Kristovi ztriac majstra a Pána svojho, bojzlive sa uťahovali a zatvárali. Na desiaty deň po na nebe vstupeň Krista Pána nad shromaždenými apoštolmi zjavil sa v podobe ohnivých jazykov Duch svätý, ktorého Kristus Pán soslal na nich, aby ich vo viere posilnil a umy jejich osvietil.

A apoštolovia osvietení Duchom svätým rozšíli sa do všetkých častok sveta, aby hlásali učenie Kristovo. A títo jednoduchí ľudia divy robili a podmanili celý svet. Vieme, že učedníci Kristovi boli prostí rybári, ktorí život svoj nestrávil pri knihách a vede, aby sa vedomosami obohacovali, lež zaoberali sa remeslom svojim. A predsa keď ich Kristus Pán opustil a keď ich Duch svätý osvietil, predstavili sa svetu čo takí ľudia, ktorých vede neboli vstave odolaf ani tí naučenejší ľudia toho veku. Jednoduchí rybári podujali sa vyučovaf svet, podujali sa na to, že učenie Kristovo rozšíria po celom svete.

A podujatie toto sa im šťastlive aj podarilo. Učenia a hlásania ich neodolateľnou mocou podmaňovali srdca a umy tých, ktorí počuli vynačovania apoštolov. Daromné boly všetky prenasledovania učedníkov a vyznavačov Kristových. Darom ich trýznili, katovali a mordovali tehdaší pohanskí panovci, ktorí sa báli o svoju moc. Čím viac kresfanskej krve tieklo, tým väčšími sa rozšírovalo učenie Kristovo; každá kvapka martýrskej krve kresfanskej priviedla do tábora vyznavačov Kristových tisíc a tisíc nových vyznavačov.

A toto všetko spravilo 12 apoštolov Kristových, ktorí boli predtým neučení, ručným remeslom sa zaoberajúci ľudia. Či sa nám tedy nenadhodí nevdojak otázka, jako to bolo možné, že hlásania týchto 12-tich apoštolov neboli vstave podvrátif všetci mudrci tehdašieho známeho sveta? že šírenie jeho neboli vstave prekazit všetci mohutní panovci tehdašieho sveta? Veru musíme nad týmto rozmýšlaf a keď bádame, hľadáme

príčinu tohoto divu, nuž príjeme k tomu presvedčeniu, že preto neboli vstave všetci mudrci celého sveta podvrátif učenia apoštolov, že všetci mohutní panovci celého sveta neboli vstave prekazit šírenie sa apoštolmi hlásaného učenia, lebo apoštolovia hlásali *pravdu, pravdu svätú*.

Jedine pravda sa nedá nikdy podvrátif, jedine pravdu nie sú vstave potlačif bodáky ani toho najsilnejšieho vojska. A keď sa na čas aj podarí pravdu potlačif, ona predsa vždy zvíťazí; niet tej moci, ktorá by vedela pravdu na dlhý čas pochovaf, niet toho tlaku, ktorý by pravdu zatlačil tak, aby nebola vstave na svetlo vyjsf.

Tedy hlásania a učenia 12 apoštolov Kristových preto podmanily celý svet, lebo ich základom bola pravda. V tento deň, čo výročitý deň pamiatky soslania Ducha svätého, posilnime sa aj my tým povedomím, že *pravda je nadovšetko*. To povedomie, že pravda vždy musí zvíťazif a aj zvíťazí, nech nám je útechou v tých mnohých neresfách a trampotách, ktoré nás za každým krokom potkávajú. To povedomie, že pravda nedá sa nikdy potlačif, nech nás potešuje za každým, kedykoľvek sa nám nejaká krivda stáva. To povedomie, že pravda čo jak pozde, predsa ale zvíťazí, nech nás posilňuje v bojoch, ktoré často musíme podstúpiť za pravdu v oči násiliu, bezpráviu, ktoré na oko vífazia.

A jako apoštolovia tým horlivejšie, tým oddanejšie, tým oduševnenejšie hlásali učenie Kristovo, čili bojovali za pravdu, čím väčším prenasledovaniam boli vystavení, čím s väčšími ťažkosfami sa stretali: tak máme aj my robiť. Nemáme sa hned zľaknúť aj tých najmenších prekážok, keď bojujúc za pravdu, stretneme sa s odporom. Ani to nás nemá a nesmie odstrašif, keď vidíme, že nami hlásané pravdy iní potupujú, že nás preto, že sa právd týchto pridržame, prenasledujú. Aj apoštolovia mnoho museli podstúpiť, mnoho pretrpeť, kým nimi hlásané pravdy, pravdy Božské došly uznania. A čím viac musíme zápasif, keď chceme dosiahnuť, aby pravda naša, tedy ľudská pravda, došla uznania.

Slovo k rodákom.

Z pomedzi všetkých úradníkov štátnych i samosprávnych okresní notári sú tí, ktorých spoločnosť najbližšie pozná, ktorých najviac potrebuje a s ktorými sa takmer každodenne úradne stretá. Daň, odplatky, assentírka, pozostalosť, bagatelky, pas, epidemia, verejné pôžičky atď. všetko spoločné účinkovanie notárov požaduje. Nariaďuje minister, viceispán, slúžny — ale do života uvádza, prevádza okresný notár. Slovom notári sú skutočné, viditeľné medzítka výkonnej správy — a ako takí veľavýznamné stanoviská zaujímajú v úradníctve a správe krajinskej. A i to musíme dodať, že toľko všeobecných vedomostí žiaden úradník nepotrebuje, ako práve títo zaznaní, zle platení a zo všetkých strán stíhaní delníci štátni. Zaznanými menujeme ich preto, lebo málo kto vie, čo všetko potrebuje vedieť okresný notár a koľká zodpovednosť ho ťaží; stíhanými preto, lebo často pri fisiskej nemožnosti chytrého vybavenia naložení: viceispán, slúžny, sirotská vrchnosť, okresný súd, finančná direkcija len tak sype biršágy na tých, ani len pokojnej noci nemajúcich notárov. Pritom ešte tie verejné ponosy, osočovania, ubližovania, ktorých sa im nevinne dostane. Áno nevinne: lebo aby okresní notári všetko, čo urobiť majú, správne, dôkladne, spravodlivo a slušne previedli, potrebovali by nevšednú teoretickú a praktickú kvalifikáciu, akej sa im doposavď len preto nedostáva, že nemali si jej kde a kedy osvojiť.

Šesť stredných škôl a hodne povrchná zkúška pred stolicou bolo všetko, čo potreboval mladík, aby bol do úradovania pustený, kde potom nielen že zákony by bol mal vedieť, ale aj ducha týchže poznať. Štyri roky učia tomu juristov na univerzite a akademiách a po rokoch ďalšieho učenia a praktického odoberajú od nich prísne zkúšky a predsa ani z tých nenie každý uspôsobený dobre, správne a slušne upotrebovať špeciálne nariadenia alebo zákazy zákonov v opravdovom duchu takových — a okresný notár to má urobiť na základe tom, že zákony tie raz-dva poprečítaval a následkom toho v ňom z nich niečo utkvelo. — A tak i ten najlepší z nich často sa mýlil či pri prevádzaní, či pri porade. Ukričenie, oškodenie a zavedenie potom šemrali, preklínali notárov, ktorí veru zväčša zato ani nemohli.

Smutný stav týchto vážnych medzítok správy poznala naša o verejné dobro pečlivá a obzretná vláda, ktorá práve tieto dni predostrela snemu návrh zákona ohľadom kvalifikácie okresných notárov v tom smysle, že postavia sa po vidiekoch odborné učebné kursy, po odbavení ktorých potom poslucháči týchže pri složení odbornej zkúšky krajinsko-platné diplomy dostanú. Posiaľ totižto tá anomalia panovala, že každá

stolica len v nej platné diplomy vystavovala a následok toho bol často ten, že kým v niektorých stolicach zkúšaní a diplomovaní notári bez úradu a zamestnania len tak sa považovali, zatiaľ v iných stolicach ani lampášom zkúškou sa hodiaceho kandidáta nenašli, a preto zväčša nútení boli za notárov aj neuspôsobených upotrebiť, čo zas len bolo na úkor správy i obecnstva.

Netrpí pochybnosti, že dávnou súrnou potrebou je, aby notári naši riadne odborné vyučenie dostali, pri ktorom nielen že sa paragrafy naučia, ale vysvetlený im bude smysel a duch zákonov, no a to dávno známo je, že litera zabíja, ale duch uživuje. Že nám toho posiaľ chybovalo, preto sa neslobodno ani čudovať, že eksekutiva zákonov, — ktorú v skutočnosti notári na svoju ruku a zodpovednosť prevádzali, — bola pochybená — často prehnaná — najviac ale nedostatočná.

Na budúce bude tedy inak, a my povďační sme za to vláde a povďační jej budú i notári, lebo tak otvorená im bude celá krajina a oni zadovážia si potrebnú istotu a tak seba dôveru v úradnom pokračovaní a účinkovaní. Krok tento je skutočným krokom napred a zdá sa byť prvou rátou sriadenia administrácie. Ako taký je ale z istého ohľadu pochyblivej hodnoty, lebo veď naša administrácia v stolicach a obciach vo veľkej časti na miestnych štatútoch sa zakladá, no a žeby tie vo všetkých stolicach byly rovnaké, to sa zaiste nikto tvrdiť neopováži. Ako že sa tedy tisíce v krajine nachodiacich sa obecných a stolicných zákonov ten poslucháč okresno-notárskeho kursu naučí? A keď sa nenaučí, ako že sa bude dľa nich spravovať? Veru bude zas len istá neúplnosť, kým sa administrácia na celej čiare nesriadi, čo je u nás tak veľmi potrebným a súrnym, že sa to ani vypovedať nedá.

No tak, či tak: je to vážny krok ku predu, ktorého blahonosné následky obecnstvo naše zvlášte ale po ďalších vidieckych obciach prajne pocíti.

A tak s dôverou hľadme do budúcnosti: kto prvú rátu složí, ten platí chce a aj bude. Vláda naša vážne zaobere sa s otázkou sriadenia verejnej správy a že patričné návrhy zákonov len nepriam majú výhľad prísť ku pretriasaniu, ďakovať (?) musíme tým, ktorí nehľadia na dobro krajiny a obecnstva, ale i proti svojmu lepšiemu presvedčeniu vláde vždy a všade ťažkosťi zapričínajú a túže v osožných prácach hatia.

No, prúd sa pohnul a ani ľudári ho viac nezastavia.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Návrh zákona o ustálení kvóty. Ministerský predseda Széll predostrel v pondelkovom zasadnutí snemovne vyslancov návrh zákona o ustálení kvóty. Dľa tohoto návrhu kvóta ustáľuje sa od 1-ho júla 1900 do 31-ho decembra roku 1909-ho asice tak, že Uhorsko bude platiť 34 a 4 desiatiny, Rakúsko ale 65 a 6 desatin. Z tohoto návrhu avšak nebude tak ľahko zákon, lebo v Rakúsku ani najmä nieť výhľadu nato, aby ríšska rada prijala návrh o ustálení kvóty, bez čoho ani u nás nemôže byť kvóta zákonom ustálená. — Od 1-ho júla tedy zase len kráľ určí kvótu na istú dobu, pravdepodobne na jeden rok.

Návrh zákona o obecnych administratívnych naukobehoch. Aby si tí, ktorí sa chcú hodiť na dráhu obecnej alebo administratívnej služby, mohli zaopatriť potrebné znalosti, ministerský predseda čo minister vnútra hodľá zariadiť obecnie administratívne naukobehy, a na zariadenie týchže potáhujúci sa návrh zákona už aj zadal snemu. Za poslucháčov týchto naukobehov prijatí budú tí, ktorí skončili vyššie gymnásium, alebo nejakú inú týmto zodpovedajúcu školu, a pritom aspoň jeden rok praktisovali pri niektorom obecnom notárovi. Kto naukobeh s prospedom odbavil, môže složiť štátnu administratívnu zkušku pred miestnou komissiou. Ná z'aklade zkušky obdržané vysvedčenie bude mať platnosť v celej krajine. V prvých troch rokoch, keď zákon vstúpi do života, budú môcť byť prijatí za poslucháčov naukobehu v službe obecí stojaci podnotári a notárski pisári a pomocníci, jestli že okrem zákonom predpísanej kvalifikácie vstave sú prenkázati aspoň jednoročnú praks. Za obecneho notára bude môcť vyvolený iba ten, kto obecni administratívny naukobeh s prospedom dokončil a administratívnu zkušku složil.

Zjednoduchšenie administrácie. Ministerský predseda Széll čo minister vnútra všemožne nástojí na tom, aby sa administrácia aj do tých čias, kým sa všeobecná reforma jej prevedie, dľa možnosti zjednoduchšila, hlavne o to mu ide, aby sa vyhle tomu mnohému vypisovaniu, ktoré terajšiu administráciu robí tak zapletenou, zdľhavou a drabou. Aby cieľ tento čím ľahšie previedol, viac úradníkov vyšle do jednotlivých stolíc, aby tam študovali spôsoby, jako by sa administrácia dala zjednoduchšit.

Ludová strana. Ludová strana istý čas bola zaplavila krajinu politickými shromaždeniami, na ktorých hromžila na liberálnu vládu, keď ale videla že shromaždenia tieto nemajú žiadneho cieľu, na čas prestala s nimi. Teraz zase ide vydržiavať podobné politické shromaždenia; predbežne v turečny pondelok bude sa vydržiavať ľudárske shromaždenie blízko Bydapešti, v Duna-Bogdányi. — Predbežne sa nevie, či za týmto shromaždením budú nasledovať aj iné?

Delegácie budú pravdepodobne ešte pred turečny sviatkami hotové so svojou prácou. Po vybavení prác jednotlivých podvýborov, koncom minulého týždňa začal sa spoločný rozpočet pojednávať už v plnom, plenárnom zasadnutí. Tu uhorská delegácia kládla na srdce spoločnému ministrovy armády, aby pri požadovaní výdavkov na rozumožovanie a zdokonalovanie brannej moci mal vždy pred očima hmotnú silu krajiny.

Z Afriky. Hlavný vodca anglický maršal Roberts už prešiel cez hranice do Transválu a zaujal na zlaté bane bohaté mesto Johannesburg, o ktoré Angličania viedli vlastne celú vojnu. Búri sa boli vyhrážali, že zlaté bane vyhodia do povetria, ale k tomu vraj za jedno nemali času, za druhé ale i obávali sa to urobiť, lebo anglická vláda zahrozila sa transválskemu predsedovi, že za vyhodenie zlatých baní nielen jeho ale celú vládu urobí zodpovednou životom i majetkom. Z Johannesburgu do Pretorie, hlavného mesta Transválu, je už len asi 20 míľ cesty, a tak Roberts cez svatodušné sviatky zaiste zaujme i hlavné mesto druhého štátu, lebo oranžskí Búri, ktorých vlast Roberts vyhlásil už za privtelenú ku veľkej anglickej ríši, bojište opustili a transválski Búri proti ohromnej anglickej presile postaviť sa nemôžu. V Pretorii panuje veľký zmätok. Ženy, deti, starci opúšťajú mesto a predsedovia Krüger a Steyn nevedia, či majú kázat kapitulovať vojsku alebo ďalej bojovať. Schystali si už i jeden osobitný vlak, na ktorom v kritickom okamihu opustia Pretoriu, ale Roberts sa vraj už postaral, aby z Transválu nemohli ujsť. Tak padá i druhá republika do rúk anglických a pre nešťastných Búrov nastávajú ťažké dni anglického panstva, lebo o uzavretí pokoja, jako to býva medzi inými bojujúcimi štátmi, nemôže byť ani reči. Hrabiví Angličania jednoducho privlastnia si i Transvál tak, jako oranžskú republiku.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 28. mája. Dnes vydržiavali vyslanci krátke zasadnutie, na ktorom ministerský predseda predostrel návrh zákona o ustálení kvóty a návrh o administratívnych naukobehoch pre obecnie medzítka. Minister orby Darányi predostrel tiež dva návrhy, jeden o kanáloch pre polievanie a druhý o pomocnej pokladnici pre hospodárskych robotníkov a sluhov.

Zatým vyslanec Ján Molnár interpelloval ministra výuěby a pravosúdia, spytujúc sa ich či majú znalosť o tom, že jakýsi zlosyn oblámal kríže korún, ktoré zdobia schody novej universitnej budovy. Rečník vidí v tomto opovrhnutí hodnom skutku nielen urazenie kresťanského náboženstva, ale aj urazenie kráľovských odznakov. Žiada pátranie po zlosynoch a prisne ich potrestanie.

S tým bolo zasadnutie skončené.

Rozhovor kmotra Ďurca s Kocperom.

Ďurec: Kmotre, už vám len vyznám, čo som poteraz v srdci svojom ukrýval.

Kocper: Len úprimne vyznajte, lebo ten tak sa budeme môcť porozumeť.

Ďurec: Všetko je dobre, riekli moji spoluobčania, ale preto aj po takýchto náukobehoch je ťažký život, trpký a horký chlieb...

Kocper: Dobre som ja vedel, že budete takto zmýšľať. Pravda, chorý človek s ťažkosťou čaká deň! Dobre hovorí príslovie, že mnohí to žiadajú: «Daj nám pane, ale hneď!» Ale to neide tak. Ešte ani slnečný lúč neoblaží naraz. Aj strom potrebuje čas, aby vypukol a sa rozzelenal. A ešte kým ovocie priniesie!

Ďurec: To je veru tak!

Kocper: Tak teda čakajme trpezlivo, pokiaľ na hospodárskych náukobehoch zasiat semeno priniesie ovocie. Lebo veru i toto semeno potrebuje dobrú pôdu. Na tom má nám záležať, aby sme poučenie prijali, strovíli a zvláštne platným učinili, v skutočnosti upotrebili, alebo ako hovoria: priniesli do praktického života.

Ďurec: Pravda, že k tomu potrebujeme času!

Kocper: Doktorý človek sa nazdáva, že keď voľačo počuje alebo zná, to aj naskutku ovocie priniesie. Nenie tomu tak! Znalosť treba oceniť, práve tak ako peniaze alebo čas. Nuž ale my sme sa nerozumeli tomu. Veď neskôršie, veď na budúce a tak ďalej...

Ďurec: Celkom tak činíme.

Kocper: Tam je na pr. spolková záležitosť. Koľko potrebujeme času, aby sme len dali porozumeť ľudu, že vraj v čom záleží toto? Na zimných hospodárskych náukobehoch ľud aj o tomto poučujú. Ale dobrý môj Bože, náš ľud načúva

dobré, pekné slovo. Len potom nasledovať ho nezná alebo nechce.

Ďurec: Lebo nenie kto by ho povzbudzoval!

Kocper: Tak je kmotre! Ale keď nenie, kto by ho povzbudzoval, čiňme to my sami. Veď sa tu jedná o naše vlastné dobro. Z tohoto a ešte z mnoho iného môžete vidieť kmotre, že nielen pomimo nás, ale aj v nás samých väzí chyba.

Ďurec: Rozpoviem mojim spoluobčanom.

Kocper: Tak je to kmotre, jako sa prihodilo jednomu jednoduchému človekovi. Aj ten stonal, že toto by mu bolo treba, i to by sa mu zišlo. Toto nemá, aj to mu chýbuje. No prečo? Na to vetil, že nemá peňazí. Zjavil sa mu jedon duch. Tu máš, hovorí, dám ti na všetko peniaze. Choď do mesta a kúp si všetko. Jednoduchý človek aj pošiel do mesta. Ale s kýmkoľvek sa sišiel, každého zastavil a hovoril mu nešťastný: Toto by mi bolo treba, to by sa mi zišlo; toto nemám, aj to mi chýbuje. Čas sa míňal. Zvečerilo sa. Duch sa zas objavil a riekol: «Nuž veď som ti dal na všetko, pravda nemáš nič! Lebo si ztrávil svoj čas hlúpe, u teba byvší poklad neznal si upotrebiť, lebo si už navyknul na ponosu, že ani toto, ani tamto nemám, toto aj tam to by mi bolo treba. Hľa, zmrklo sa nad tebou — a ty si zas len tam kde si bol.»

Ďurec: Ej kmotre, či ste mi posvietili!

Kocper: No teda, takýmto sfažujúcim sa úzkostlivým, spozdilým gazdom môžeme dať bárskoľko duševných pokladov... tí ich prijmu, ale dotiaľ preklínajú osud, pokiaľ sa nezmrkne nad nimi. Potom sa zfažujú, že bieda je práve taká jako pred tým dávno bola.

Ďurec: No, kmotre, teraz ste mi už naplnili kapsu, môžem ísť domov do svojej obce.

Kladivo.

Po dlhej tme . . .

Po dlhej tme tisícročí
V Betleheme svitlo svetlo,
V život — zášti, svárov plný —
Rajský pokoj lásky vpletlo
V Božích — milosti vidinou
Premenilo ľudí — synov.

Zlosť sveta — moc pohlavárov
Svit vyhasiť marne chcelý —
Na kríži, — nie láska zvädla,
Lež ony smrť utrpely:
Pán z mrtvých vstal, — žije večne
V ňom, s ním ľud stále bezpečne.

A zoslal mu ducha svojho
K úteche i posilneniu,
By ho svetom isto viedol
Do večnosti ku spaseniu.
Ba už tu — plaču údolia
Premenil mu v slasti polia.

Jako prevádzajú obce samosprávu, autonómiu?

Obec, túto malú krajinku, spravuje jej zastupiteľstvo spolu s tými členami predstavenstva, ktoré majú na zasadaniach zastupiteľstva hlas.

Polovica zastupiteľstva pozostáva z volených členov, druhá ale z najviac dane platiacich obyvateľov alebo statkárov, jestli sú krajinskými občanmi, ďalej zo splnomocnených najväčšiu daň platiacich pannií, vdovic a právnych osôb a z tútorov pod kuratelou sa nachádzajúcich.

Tedy v najväznejších otázkach obce všetci tí rozhodujú, ktorých obyvatelia obce za súčich naleznu k tomu, aby ich v týchto vážnych veciach zastupovali, ďalej tí, ktorí sú následkom svojho značného majetku o obce zainteresovaní.

Kto je voličom v obci?

Každý obyvateľ doplnivší 20 ty rok, ktorý od svojho majetku alebo dôchodku už dva roky platí štátnu daň. Kto ale okrem prvo-triednej dôchodkovej dane inú daň neplatí, je voličom len v tom páde, jestli nenie sluhom.

Ďalej pomocou plnomocníka, ktorý ale musí byť 24ročný uhorský občan, volí každá spoločnosť, ústav, jedným slovom každá právna osoba, jestli že má v obci nepohnutelný majetok a od neho daň platí.

Kto nemôže byť obecným voličom?

V službe stojaci vojaci.

Kto sedí pre nejaký prečin v žalári.

Kto je pre krádež, klam právoplatne pod obzalobu postavený; kto sa nachádza vo vyšetrovacom väzení, alebo kto je na ztratenie občianskych práv (medzi ktoré patrí aj volebné právo) odsúdený.

Kto sa nachádza v konkurse.

Štátni a stoliční úradníci, jestli že okrem dane od ich platu inú daň v obci neplatia.

Kto môže byť zvolený za člena zastupiteľstva?

V malých a veľkých obciach každý 24ročný a plnoletý obyvateľ obce, ktorý má právo voliť.

Sostavenie soznamu voličov.

Ponevác zákon určuje kto môže voliť a kto môže byť dľa dane členom obecného zastupiteľstva, v obyčaji je voličov z daňových hárkov, najväčšiu daň platiacich ale z daňových výkazov popisať a tieto soznamy každoročne opraviť.

Pri sostavovaní soznamu virilistov, to jest soznam najväčšiu daň platiacich, do ohľadu sa berie priama štátna daň od nemovitosti ležiacej na území obce.

Priama štátna daň duchovných, lekárov, inžinierov, apatekárov, učiteľov, baňských, horárskych, poľno-hospodárskych úradníkov a zverolekárov sa duplovane ráta.

Do štátnej dane manžela alebo otca má sa rátať aj štátna daň ženy a maloletých detí, jestli že spravuje majetok jejich.

Sú pády na to, žeby jedna stránka mohla byť virilistom po jednoducho rátanej dani, druhá ale po dvojnásobne rátanej. V takomto páde ten má prednosť, ktorého daň sa duplovane ráta, lebo zákon radšej tomuto, čo učenému udeľuje miesto v zastupiteľstve.

Splnomocnení najväčšiu daň platiacich.

Zákon práva najviac dane platiacich natoľko chráni, že aj to dovoľuje, že jak patričný nebýva v obci, právo svoje môže prevádzať aj pomocou splnomocneného a to môže robiť v toľkých obciach v koľkých je čo najväčšiu daň platiaci označený.

V zastupiteľstve jedna osoba môže iba jednu osobu zastupovať.

Da soznamu nemôžu byť vzatí takí, ktorí nemajú právo hlasovania.

Soznam voličov sostavujú v druhej polovici každého tretieho roku tí, ktorých týmto poverí zastupiteľstvo. Soznam virilistov opravuje každoročne hlavný slúžny.

DOPISY.

Hodruša, dňa 28-ho mája.

Vysokoctený pán Redaktor!

Držím si za povinnosť v širšiu známosť uviesť nasledujúci uznanlivosti hodný skutok ministerstva orby na dôkaz toho, jako vysoká vláda na srdci nosí blahobyť ľudu a jako sa ponáhľa poskytnúť mu pomoc, keď je v potrebe.

Dobre vediac, že vymeraný priestor časopisu nedovoľuje, aby som celé hácky písal o tejto ndalosti, preto ju len v krátkosti rozpoviem.

Koneom apríla zavítal do Baňskej Stiavnice učbár včelárstva professor Vallo, čo vyslaník ministerstva orby. Jaknáhle prišiel, hneď boli do Štiavnice pozvaní včelári z Hodruše, aby brali účasť na porade včelárskej. Čo sa malo na tejto porade pojednávať, to sa vopred nevedelo a ačkoli zvesť o nej bola prípozdne roznesená, predsa sa k nej dostavili včelári z našej Hodruše.

Ministrom vyslaný odborný včelársky učiteľ oznámil prítomným, že slavné ministerium dostane zprávu o početnom vyhynutí včiel, oškodeným včelárom chce

dať vynáhradu, spytuje sa tedy prítomných, čo si radšej prajú, či peniaze a či včely? Shromaždení jednohlasne odpovedali, že si prosia včely a ponevác pán Vallo musel náhle odcestovať, nútený bol celú záležitosť oddať do rúk pána Imricha Altmanna, zasluženého senátora pri slávnom magistráte baňsko-štiavnickom, ktorý na srdci nosiac toto odvetvie gazdovstva a zvlášte starajúc sa o blahobyt ľudu, podal slávnému ministerstvu orby zprávu a oprávnenú prosbu o udelenie včiel. Záležitosť táto čaká teraz na vybavenie v ministerstve a máme pevnú nádej, že slávne ministerstvo, majúc v rukách výkaz oškodených včelárov, v záujme včelárstva, aby vývin tohože napomohlo, vykoná všetko to, čo za potrebné uzná, aby tože bolo privedené do rozkvetu.

Lebo jestli kde, tak hlavne tu možno včelárstvo a prospechom sprevodzovať, ba ohľadom povetruosti v riadnych rokoch i do rozkvetu priviesť, ponevác tu máme množstvo baňov a dostatočnú kvetnu, stále základy včelárstva.

A komuže môže vláda udelením včiel lepšie spraviť, jako práve baňským robotníkom? Pracovitý baník prežehnajúc seba aj svojich milých, na úsvite kráča do tmavej bíbky zeme, kráča ta v tej nádeji, že nalezne tam šťastie svoje, zväčša sa ale vracia sklamaný v nádeji lebo časy, v ktorých baníctvo kvitlo, jako keby boly navždy zašly a baník pri všetkom možnom svedomitom a spravodlivom zachádzaní so strany predstavenstva sotva je vstave vždy sa množiace výdavky zakrývať. V takomto položení má mu byť včelárstvo na pomoci. Ale nielen v hmotnom ohľade je včelárstvo výnosné pre baníka, ktorý celý týždeň trávi v tmavej bani, je ono vtedy, keď má slobodný deň, aj milou zábavou.

Neprajná jar priniesla nám dlhotrvanlivé dažde, zimu ba aj mrazy, ktoré zapríčinily citlivú škodu zvlášte na ovocí, tak že tohoročné oriešky sotva budeme koštovať. Zato ale dúfajme v dobrotivého Pána Boha, on zná naše potreby a udelí nám, čo nám treba.

Jestli rebude proti vóli, budúce viac.*)

P. . . . l. G. . . . y.

Z Trenčína, dňa 29. mája.

Čtený Pán Redaktor!

Pre trenčiansku stolicu potešiteľnú novinu chcem sdeliť v týchto novinkách.

Ct. čitateľom je známo, že u nás v Trenčianskej rodí sa dobrá cukrová repa, ktorú zkupujú u nás pre moravské cukrovary. Za takýchto okolností postavenie cukrovary v Trenčianskej stojí v zánjme nielen pestovateľov repy, ale aj chudobného pracovného ľudu, ktorý v takejto fabrike môže prísť ku zárobku.

V smerodajných kruhoch stolice nabliadli potrebu postavenia cukrovary už pred pár rokami, ale sfachetné úmysly nekorunoval zdar. Konečne teraz pričinením sa

*) Vďačne uverejníme ba aj prosíme o dopisy.

főišpána Gejzu *Osztrólczkého* a popredných mužov stolice splní sa dávna túžba Trenčanov.

Opavský podnikateľ Anton *Lamich* na povzbudzovanie patričných kruhov podujal sa postaviť cukrovú fabriku a to za takých prajných podmienok, že teraz už len od samých gazdov stolice závisí, aby sa fabrika začala čím skôr stavať. A čo sa žiada od trenčianskych gazdov, to je nie mnoho a vôbec o nejakej obeti nemôže byť ani reči.

Gazdovia totiž len to musia fabrike zabezpečiť, že počnúc od roku 1901 cez šesť rokov budú sadiť cukrovú repu na 4000 uborských jutrách a túže fabrike za nasledovných podmienok dodávať: Cukrová fabrika takému gazdovi, ktorý aspoň na 25 jutrách bude pestovať repu, za každý metr. cent cukrovej repy v hotovosti vyplatí 190 halierov a krem tobo dostanú 30% - ov vyprešovaných šnitlingov a 4% vápeniny, ktorá, jako známo, je výtečným hnojivom. Takí gazdovia ale, ktorí pestujú repu na menšom než 25 jutár obnášajúcom priestore, za každý cent repy dostanú 180 halierov a majú nároky na 25% - ov šnitlingov. Keď by gazdovia šnitlingy a vápeninu nechceli, tak fabrika povinná je im na nich pripadajúcu čiastku odkúpiť asíce za každý metr. cent bude platiť 40 halierov.

Fabrika bude postavená v *Trenčianskej Teplej* asíce preto, že odtiaľ bude mať fabrika výhodné železničné spojenie so svetom. Trovy na stavbu cukrovary väčších rozmerov, ktorý svojim časom vystrojený bude i raffineriou, vyrátané sú na 2,400.000 korún, ale zväčšovaním fabriky môžu trovy postúpiť až na päť millionov korún. Cukrovar spracuje ročne od 600.000 do jedného milliona metrických centov cukrovej repy. Podnikateľ *Lamich* vypustí účasťiny, akcie po obnos 400.000 korún, aby takto i gazdovia mali vplyv na fabriku a zaujímali sa o ňu. *Lamich* sa zaviazal, že akonáhle sa zabezpečí sadenie repy za horudanych podmienok, behom 90 dní začne stavbu cukrovary, aby s 1. septembrom roku 1901 mohlo sa začať pracovať. Jestli by ale toto nesplnil napriek zabezpečeniu podmienok, tak jeho 200.000 korún obnášajúca kaucia, ktorú složil do rúk osv. pána *Osztrólczkého*, padne z polovice v prospech stoličného národohospodárskeho fondu, z polovice vláde. Stavba fabriky je tedy so strany podnikateľa zabezpečená, závisí teraz od gazdovských kruhov, či splnia podmienky.

Myslím však, že sa i to zdariť, lebo celú záležitosť majú v rukách také osoby ako je főišpán *Osztrólczky*, bývalý főišpán *Szalavszky*, kraj. vyslanec *Béla Polyák* a iní poprední činitelia stolice, v ktorých gazdovia úplne dôverujú.

Že postavenie cukrovej fabriky u nás má veľký význam, to myslím netreba mi obšírne dokazovať. Po prvé gazdovia budú môcť zpeňažiť svoju repu tu doma. Je pravda, že cena za repu není veľká, ale keď povážime, že aj sám podnik zpočiatku bude musieť napnúť svoje sily, aby vydržal konkurenciu, tak udržanie podniku je v záujme samých gazdov. A potom šnitlingy budú si môcť sami voziť domov, kdežto keď predali

svoju repu moravským cukrovarom, dovážali si ich po železnici, čo tiež veľké peniaze stálo. Ďalej, jako všeobecne známo, v Trenčianskej je núdza o robotníkov. V cukrovare mávajú robotníci prácu len od septembra do konca marca a tak títo robotníci najdu si prácu u okolitých gazdov, čím i gazdom i robotníkom bude pomôženo.

My teda postavenie fabriky vítame a už vopred ďakujeme tým, ktorý sa o postavenie tejto ustávajú.

Keď ešte dokladám, že po trvanlivom chladnom počasí nastaly nám v druhej polovici tohoto mesiaca pekné teplé dni, značím sa et. pánu redaktorovi s úctou

Trenčan.

Myšlienky o láske.

Nasnovalo: *Kladivo.*

Láska oproti Pánu Bohu obsahuje v sebe vernosť a poslušnosť.

Kto miluje nič iné nežiada, jako lásku.

Jedine láska je stave oblažiť človeka.

Láska je základom všetkého.

Ponížená láska nezávidí, nevypína sa, nečiní zle, nevyhadáva len svoj vlastný ošoh; nerozpáli sa rýchle ku hnevu, nemyslí zle; všetko zakryje, všetko verí, úfa a trpí.

Nekonečná láska není iné, jako uspokojenie sobeckých žiadostí skrze šťastlivé okolnosti usozumujúcich sa súcituých srdce.

Miluješ-li celou dušou, z celej hĺbokosti šlechetného srdca tvojho, celou myslou, je-li každá kvapka krve tvojej najdokonalejšia láska: aj teba milujú.

Bez lásky nemôžeme city vzbudiť.

Kreštanská láska nadechne srdcia.

Láska je ten boj, v ktorom slabší zvíťazí; silnejší slabšiemu dobrovoľne holduje.

Láska je postrkujúca životná sila.

Láska neprebýva v bezbožnej duši.

Vzájomná láska tým istým nárokom vystupuje a po novšom tŕži.

Vzájomná láska je žiadosť, ba právo milujúceho srdca.

Láska nemá len zaostaf, ale ustavične sa zmáhať a napredovať. Tu není zastavenie sa; lebo jako prestane riasť, prestane aj jestvovať.

Láska založená na pomínajúcej sa zovňajšok — je pomínutelná — a tak nemôže byť prameňom večne trvajúcej blaženosti.

Kto lásku svoju na kráse tela vystavil, ten na piesku staval; prestanie náchylnosti vzbudzujúca príčina, zanikne aj účinok: totižto láska, o ktorej sme mysleli, že bude večne trvať.

Láska manželská, po hrob trvajúca, zakladá sa na nábožnosti.

Jestliže je ale tedy, a keď je, ktorá je to láska, ktorá nezanične naraz s časom, ale rastie jako tieň pod večer? Takáto láska je tá, ktorá sa nielen na zovňajšok, na hmote lež na dobrosrdečnosti a cnosti zakladá.

Vzájomná láska len tak uspokojí druhú, keď není o nič menšia, ba tým väčšia.

Sväzok manželský len dotedy môže zostať ružovou refazou, pokiaľ v ňom spojujúca sponka — láska — neprestala.

Prvý príkaz lásky je: postupovanie, starosť; láska len tak môže žiť, jestli od prvého okamihu narodenia svojho rastie.

Láska je neodškriepiteľnou podmienkou rodinnej blaženosti.

Láska je cit, ktorý svet pozdvihne, ožiari, blaženým a dobrým učiní.

Lásku nemožno uznať za myšlienku; teda ani nie natoľko duch, jako radšej srdce sa javí v nej.

Och láska! skvelú vec si mi ukázala; ty si tá, ktorá si ma z otroctva hriechu na slobodnú cestu cností priviedla!

Prednosti lásky v tom pozostávajú, že najprv ona všetkému dobrému udeľuje cenu, že ona vždy zostáva, pričom ostatnie sa pomínie.

Vlastnosti lásky sú dobrotivosť bez závidi, podozrenia, pretvárenia a rozherčenia; čistý úmysel bez sebeckosti, ctižiadosti, ľahkovážnosti a nespravodlivosti; silnoduchá trpezlivosť.

Láska je trpezlivá, dobrotivá; nezávidí; nečiní ľahkomyselne, nenadáma sa, nie je ctižiadostivá, nehľadá svoje vlastné, nie je prudká, nemyslí zle, neraduje sa nad nepravosťou, ale teší sa nad pravdou. Všetko snáša, všetkému verí, všetko dúfa, všetko trpí. Nikdy neprestáva.

Zapomenúť, seba obetovať je najvznešenejší výdobytok. To činí prejavujúca sa láska v svätoučte.

Láska je najistejšia zbroj, ktorou možno zvíťaziť.

Čas a priestor nemôže vymerať hranice lásky; prebije sa ona aj prez studené hrudy hrobu.

Srdečná láska je: skvejúci sa život.

Večná láska je toľko, jako večné odpustenie.

Láska je viac nežli ľúbosť. Táto môže byť sebecká, ukrutná; láska nikdy. Ľúbosť je ľudská, láska Božia. Aj v ľúlosti je len vtedy opravdová blaženosť, keď jej základ tvorí láska; lebo ona je všetko: náboženstvo, morálka; ona vedie dušu k Pánu Bohu a srdce ku blížnému.

Láska v nebeskej vlasti očistená od všetkých zemských troskov, odúševnene pokračuje v čarovnej svojej práci na vzájomnej blaženosti.

BESEDNICA.

Na pánskom veselí.

Pred kostolom stál obrovský zástup ľudu očakávajúci príchod mladého páru a svatobných hostov. Pri pekne odených pánoch stáli jednoduchí robotníci, pri elegantných paniach chatrne odené ženičky v šatách. Každý bol zvedavý na mladý pár a nepočtených hostí, ktorí prišli do svatobného domu z blízka i z ďaleka.

Na kočoch ťahaných utešenými koňmi došiel mladoženec so svedkami, priateľmi a hostami. Zastali pred bránou chrámu a tlumeným, tichým hlasom sa rozprávali. Z minúty na minútu rástlo ich rozčúlenie, čo stále ďalej museli čakať.

— Už idú! — Už idú! — zavznelo v zástupe ľudu a nastalo zase ticho. Jako došiel prvý koč ku chrámu niekoľkí zpomedi pánov prikrčili ku koču, aby pomohli sosadnúť vysedajúcej dáme. Jedon zpomedi nich podal jej rameno. Po bielych atlasových šatách a dlhom bielom závoji hneď bolo poznať, že je to mladucha, najblavnejšia osoba tejto slávnosti. I z ostatných kočov vysadli panie a páni a stauúc si v páry vstúpili do kostola. Zástup valil sa za nimi.

Pod ceremoniami predchádzajúcimi manželeku príslahu mladucha raz bledla, raz sa rozčervenala. To povedomie, že teraz sa každý len na ňu díva, len ju zrkúma, natoľko ju pomútilo, že sa neopovážila zrak hore pozdvihnúť. Ale ani mladoženec. Obidvaja mysleli si snáď v tom okamihu: keby sa to už len skoro skončilo. A veru ešte mnoho všetkého ich očakávalo, lebo po večeri bude ešte i tanečná zábava, tak to usporiadali jej rodičia. Veď načo žeby bol shromažďoval veľký majetok bohatý kupec, ak nie preto, aby z príležitosti vydaju svojej jedinej dcéry ukázal svetu, že má peniaze.

Sobáš sa skončil. Mladucha a matka so slzami v očiach sa bozkávali, niekoľko paní a dievčat plakalo s nimi. Mladý pár obsypali blahoželaniami a potom celý svatobný prievod pohnul sa von z chrámu. Ich cesta viedla pomedzi husté rady divákov. Každý mal na mladý pár nejakú poznámku:

— Ako sa len môže takéto bledé dievča sobásiť v bielych šatách?! — Toto poznamenala jedna stará dievka.

— Veru tým neprezradila veľký vkus! — To poznamenala jedna druhá stará dievka.

— Ale jedno plece má vyššie ako druhé! — hovorí jedno na vydaj súce dievča.

— No, takýto pekný človek by bol veru dostal inakšie dievča ako je táto! — Toto bola mienka jednej dámy, ktorá nosila už piaty krížik na svojom chrbte.

— Hja, ale tie peniaze, tie peniaze! — Toto poznamenávajú najviacerí.

Jeden mladý švihák, ktorý sa tiež tlačí medzi zástupom, ten má tiež svoju poznámku:

— Tá mladucha má niečo v oku, z čoho viem predpovedať, že na novopečeného manžela očakáva ešte mnoho tvrdých orieškov. Ja znám ženské tváre. Šťastie, že som sa ešte neoženil.

Rozumkovanie šviháka vyvábilo úsmev na tváre niektorých poslucháčov. Urážajúci úsmev, ktorý však ani zďaleka netýka sa šviháka, ale mladého páru. Každý má nejakú námietku na mladý pár. Len tu i tu, zriedka počuť nejaké pochvalné zmienenie sa o novom páre.

Svatobný prievod medzitým došiel do domu rodičov mladuchy. Bohate prikruté stoly očakávaly už hostovníkov. Hudba hrala, mladší tancovali, starí besedovali. Pri stole, keď bola podávaná večera, povstal jeden pekne odený mladý človek a s pohárom v ruke povedal nasledovnú zdravicu na mladý pár:

— Ctení svatobníci! Pred chvíľou boli sme svedkami jednej do života ľudského hlboko siahajúcej udalosti. Manželstvo spočíva na večne platnom, Bohom do duše človeka vstopenom základe, lebo manželský sňatok neviažu ľudia pod účinkom nátlaku, lež berú do ohľadu len svoje vlastné presvedčenie, svoje vlastné túžby. Otca, matku, brata, sestru má človek svojim narodením, ale ženu, manželku dľa šepotu svojho srdca volí si muž ako svoju ochraňovateľku, potešovateľku v ťažkých zápasoch každodenného života!

— Sláva! Tak je! — volali svatobníci.

Rečník ďalej pokračoval:

— Pred chvíľou mladý pár stál ako osamotené dve duše, od seba ďaleko, teraz ale keď pred Bohom a pred nami vyriekli to večité: áno!, teraz sa stali jednou dušou. Spojili sa vo svätom sňatku, aby od týchto čias všetko im bolo spoločné; radosť i žalosť. Z úprimného srdca prajeme, aby ich od tejto poslednej chránil sám Boh, aby ich život bol nekončenuou reťazou radosti, šťastia, blaha a lásky. S týmto želaním zdvíham svoj pohár na zdravie nového páru. Nech žije!

Shromaždení hostia dojata privolávali mladému páru na slávu. Každý sa tlačil, aby si mohol štrngnúť s mladými manželmi.

Svatobná hostina trvala hlboko do noci a čo mladší len nad ranom opustili pohostinný dom.

Na druhý deň predpoludním mladý pár upíjal si čaj sladiac si ho bozkami a rozprávajúc si podrobnosti včerajšieho dňa.

— Veľmi pekne rečnil tvoj priateľ včera — poznamenala mladá pani — ako by ho i teraz počula.

— Aj mne sa zdala jeho reč. Ale on je nie mojím priateľom. Ja som si myslel, že ste ho vy pozvali na veselie.

— Nie. My ho neznáme.

— Ani ja!

Mladí manželia zadivení pohliadli jedon na druhého.

— No ale — riekol mladý manžel, aby pretrhol trapné mlčanie — nedá sa upreť, pekne rečnil. Na mňa učinil dobrý dojem.

— I na mňa! — odpovedá ženička.

V tom vatúpila do izby slúžka.

— No, čo je nového? — pýta sa trochu namrzený mladý manžel, že ho teraz znepokojujú.

— Musím pánu veľkomožnému sdeliť nepríjemnú vec. Keď som dnes rano do poriadku dávala strieborné náčinie, chybovaly štyri lyžice, dva nože a tri vidličky. Na fogaši na miesto vašej drahej bundy visí starý derivový svrchník. Obávam sa, že chybnú aj iné veci.

Obava slúžky bola základná. Chybovaly aj iné drahocennosti. Elegantne odený rečník, prešibaný zlodej zaplietol sa medzi početných hostov aby mohol kradnúť, čo sa mu aj podarilo.

Navštíviť mladých manželov ovšem nikdy neprišiel.

To je už nie pravda!

Stalo sa to v jednej východnej krajine za starodávnych čias. Kráľ dal vybudovať po celej krajine, že kto mu vie niečo také povedať, čo on neverí, tomu dá za manželku svoju dcéru a aby mal z čoho žiť i pol kráľovstva svojho.

Sotva sa o tom chýr rozniesol, do kráľovskej paloty hrušli sa ľudia každého druhu, bohatí, chudobní, šťastní, nešťastní, gróf, barón, knieža, nádenník a každý sa usiloval podať čím väčšiu lož, ale takú nepravdu, ktorú by kráľ nebol uveril, predsa nevedel povedať ani jeden.

Žil v tej krajine jeden chudobný človek, a ten mal jedného syna. Keď syn počul, čo bubeník dáva „na verejnú známosť“ riekol svojmu otcovi:

— Tatko, ale varj čo by šiel i ja. Oprobujem šťastie!

— Dobré syn môj, len choď!

A syn chudobného človeka aj odišiel.

Šťastlivo došiel do sídelného mesta a pustený bol pred kráľa.

— Pán Boh vám daj dobrý deň, kráľovské veľčenstvo!

— Pán Boh daj! A teba čo dobrého sem donieslo?

— Ab, nuž prišiel som aj ja akúsiť svoje šťastie, lebo načo by mal tajiť, veru rád by dostať vašu peknú dcéru za ženu.

— To ti veru verím. A či si?

— Mój otec je taký boháč, žeby mohol mať aj šesť volov v maštali!

— Verím.

— A s tými volmi vládali by sme poorať aj zeme vášho veľičenstva.

— Verím.

— Minule šiel som s nimi na jarmok. Teda ako prídem k mestu, zrazu upozorujem, že o voloch ani chýru ani slychu, ale namiesto nich držím na povrazoch uviazane šesť komárov.

— Verím.

— Bežím späť ku otcovi a pýtam sa ho: „Otec, kedy ste kúpili tie pekné žrebce?“ Ani otec nevzal to

za žart a bežal za mnou pozreť čo sa stalo. — „Oh, synku,“ hovorí otec, „predáme ich mi ešte za drahé peniaze.“ A aj sme zahnali šesť komárov na trh a predali sme ich za šesťtisíc zlatých.

— Verím ti, synku, verím.

— Čo máme robiť s touto hromadou peňazí? — pýtam sa otca — „Vieš čo, synku,“ hovorí otec, „kúpime za ne prasce.“ A sme aj kúpili toľko prasiec, že krčdel nemal ani kraja, ani konce, ani predku, ani zadku. Len samé prasce videl človek pred sebou.

— Verím.

— Ženieme ich pomaly domov, ženieme, doma sme ich potom začali čítať. Päťsto rokov trvalo, pokým sme ich sčítali.

— Verím.

— Raz, ako som ich pásol, prišiel ku mne otec. Ohliadne si krčdel a potom zkríkne: „Ej ty darebák, nuž a to krivé prasa si kde podel? Ideš ho naskutku hľadať!“ — Ani ja som nevzal vec za žart, bál som sa svojho otca, šiel som teda prasa hľadať a hľadal som ho po celej zemi ešte aj v kaštieli vášho veľičenstva, ale nikde som ho nenašiel.

— Verím.

— No, keď ho niet na zemi, myslím si, nuž bude vari v nebi. Vyhodil som hore jednu pavučiu niť a po tej vyškriabal som sa do neba.

— Verím ti, synku.

— Tam sa postretnem s jedným anjelom a pýtam sa ho: „Nevidel si naše krivé prasiatko?“ — „Tu krivé prasa nikdy nebolo,“ odvetil anjel „ber sa odtiaľto naskutku!“ Hej, zľakol som sa veľmi a hneď som sa chytil pavučej nite a spúšťal som sa dolu. Ako sa tak pomaly spúšťam, spúšťam, zrazu sa niť pretrhne a ja padnem. A to ešte jako padnem! Padol som tak silno, že som preboril zem a padol som do pekla.

— Verím ti, synku, verím.

— No, keď som už v pekle, myslím si, tým lepšie, aspoň i tu budem môcť hľadať naše krivé prasa. Chodím po všetkých kútoch pekla, keď mi zrazu zastane cestu mater všetkých čertov. „Stoj, ty chlapčisko, ani na krok odtiaľto sa nepohneš, kým mi nepovieš čo tu hľadáš?“ Povedal som jej. Sotva som jej riekol čo hľadám, tak ma kopla, že som sto míľ preletel po pekle a padol som práve do čriedy prasiec čertov.

— Verím ti, synku, verím.

— Hľadám krivé prasa, hľadám ale marne. Zrazu zakričím na pastiera. „Ty trhan, poď sem!“ Pastier sviň príde ta, nuž vidím, že je to váš starý otec.

— Lužeš! Lu... .

Náhle napadlo kráľovi, čo sľúbil.

— Ej, ty figliar, — hovorí kráľ — ale si ma prekabátil! No dobre, dostaneš moju dcéru.

O pár dní v kráľovskom paláci taká hostina stála, akú si len predstaviť možno za panovania vtedajšieho kráľa.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ počas svojho tunajšieho pobytu medzi inými ústavami obzrel si i novú palotu budapeštianskej university a kadétsku školu. Nová budova, kde kráľa uvítal minister výučby Wlassics a univerzitný professori, jeho veličenstvu sa veľmi pozdala. Kráľovi sdelil minister, čo sa stalo na universite, že ktosi obľámal kríže z gypsových korún, o čom podávame zpravu na inom mieste. Kráľa uvítala aj univerzitná mládež a jeho veličenstvo oslovením a podaním ruky vyznačil tie štyri univerzitné poslucháčky, ktoré sa učia filosofiu na universite. V kadétskej škole jeho veličenstvo tiež bol spokojný so všetkým a pri svojom odchode dal 1000 korún veliteľovi školy, aby kadétom pripravil majáles. Dľa dosavádných ustálení kráľovský dvor odcestuje do Viedne dňa 4. júna.

Vysviacka vacovského biskupa. Knieža-primas kardinál Vaszary dňa 17. júna vysväti nového vacovského biskupa grófa Karola Csákyho v ostrihomskej bazilike. Gróf Csáky diecessu svoju jako i kapitolu a mesto Vacov listovne pozval na slávnosť vysvätenia.

Prvá socha kráľovnej v Horvatsku bola tieto dni odhalená v meste Varažde za velikej slávnosti. Na slávnosti kráľa zastupoval horvatský bán gróf Khuen-Héderváry.

Internát pre učiteľské deti v Trenčine. Dávna túžba trenčianskych učiteľov: mať internát pre deti v Trenčine onedlho sa splní. V tejto záležitosti tieto dni bola porada učiteľov v Trenčine a tu sa spolok už aj utvoril. Kráľ. škôldozorca Michal Kosztko oznámil prítomným, že fľišpán Gejza Osztroluezky prijal protektorát a s 200 korunami stal sa zakladajúcim členom. Po porade za predsedu zvolený bol podžupan Justin Baross, za podpredsedov: kráľ. škôldozorca Michal Kosztko, Jozef Michalik, kat. dekan a cirkevný hl. škôldozorca, Žigmund Križan ev. farár a senior, Emanuel Donáth okresný predstavený židovských obcí. Za tajomníkov zvolení boli: kat. kaplán Rudolf Misz a mestský učiteľ Juraj Boček. Pokladníkom stala sa mestská učiteľka Irma Málíková a kontrolórom Štefan Küzdy, učiteľ pridelený ku kráľ. škôldozorstvu. Zakladajúcim členom je ten, kto zaplatí 100 korún do pokladnice spolku, riadni členovia platia 4 koruny ročne, podporujúci členovia ale 2 koruny ročne. V učiteľských kruhoch prechováajú tie najpeknejšie nádeje naproti internátu, ktorý značne napomôže učiteľom výchovu svojich dietok, lebo umožní im, aby bez väčších nákladkov mohli navštevovať stredné školy v Trenčine.

Jasenné manévry. Tohoročné veľké jasenné manévry odbyvať sa budú v Haliči. Krem jeho veličenstva kráľa a arcikn. Franca Ferdinanda prítomní budú tu skoro všetci arcikniežatá. Hlavný štáb generálneho štábu bude v meste Jaslo.

Socha kráľovnej v Piešťanoch. V Piešťanoch starú kat. kaplnku, jako známo, sborili a vystavili pekny chrám a ten pozemok kde stará kaplnka stála, vysadili stromkami a pomenovali Alžbetiným sadom. V tomto peknom sade postaví teraz mramorové poprsie kráľovnej Alžbety, ktoré zhotoví jedon hlavnomestský umelec.

Shromaždenia. Turčiansko-stoličný všeobecný učiteľský spolok dňa 6. júna odbyva v Kláštore pod Zniivom svoje riadne ročné valné shromaždenie. Po shromaždení bude spoločný obed a večer koncert v prospech budapeštianskeho „Domu učiteľov“. — Trenčiansko-stoličný spolok okresných a obecných notárov dňa 4. júna odbyvat bude v Trenčianskych Tepliciach svoje riadne valné shromaždenie, na ktorom prevedie sa i voľba úradníkov.

Zomrel počas pohrabu. Ján Báthory, kat. farár na odpočinku v Budíne pochovával jedného svojho priateľa. Sotva že posledný krát prežehnal rakev a odzneli slová eho: „Et lux perpetua luceat ei!“, starušký farár zrazu klesnul ku rakve mrtvý. Smutný prípad zapríčinil veľké vzrušenie. Pohrabné obrady skončil jedon kaplán a keď rakev spustili do hrobu, mrtvé telo tak neočakávané zosnulého kňa a vyložili na umrčel voz a zaviezli do nemocnice sv. Jána, odkiaľ ho na druhý deň pochovali za veľkej sústrasti obecnstva.

Chýr o sňatku arcikňažny Marie Terezie, vdovy po arcikniežatu Karolovi Ludvikovi s grótom Cavrianim poloúradne podvracajú. — Ovdovelá arcikňažna Maria Terezia práve tieto dni 10.000 zlatých darovala ku trovám tej sochy, ktorú chcú postaviť vo Viedni jej nebohému manželovi.

Belgický kráľ odpustí svojej dcére. Je známo, že sa belgický kráľ veľmi nahneval na svoju dcéru Štefaniu, že sa vydala za grófa Lónyayho. Teraz píše sa, že kráľovský otec odpustí svojej dcére a jej dovolí aby užívala titul „kráľovská vysosť“. Grófka Lónyay v júni príde do Segedína ku slávnostnému otvoreniu nalezínca „Bieleho kríža.“

Požiare. Minulý týždeň dve prekvitajúce obce padly v obeť požiaru. *Fehér-Gyarmat* v satmárskej a obec *Mogyoród* v peštianskej stolici. Vo *Fehér-Gyarmate* dňa 23. mája popoludní vypuknul oheň, ktorému za krátky čas 180 do 200 stavísk padlo v obeť. Zhorela i veža a krov kat. chrámu a zvony roztopily sa. Škoda obnáša 300.000 korún. — V *Mogyoróde* 25. mája predpoludním zúril požiar, ktorému padlo v obeť 150 domov s hospodárskymi staviskami. V oboch smutných pádoch nepozornosť zapríčinila nebezpečie. Bieda v obách obciach je veľká, lebo poistené bolo málo.

Nešťastie. Dňa 33. mája vybralo sa viac výletníkov z Prešporku do neďalekej ntešenej doliny a keď na stanici pri Červenom moste sasadali, niektorí vzdor zákazu sišli s vozňa na opačnej strane. Na nešťastie práve sa hnal na susedných koľajniciach viedeňský rýchlovlak, ktorý jedného 34ročného výletníka srazil. Nešťastník naskutku vypustil dušu.

Pamiatka Guttenberga. Mesto Mainz v mesiaci júni veľkolepou slávnosťou zasvätil päťstoročnú pamiatku narodeniu Jána Gänsefleischa Guttenberga, vynálezcu kníhtlačiarkeho umenia. Na slávnosti takrečeno celý svet bude zastúpený. Najzvláštnejším bodom slávnostného programu bude historický pochod, na ktorom zúčastní sa 3500 osôb v odevoch toho veku, v ktorom Gutenberg žil a účinkoval. Trovy toho historického pochodu obnášať budú 600.000

Útufňa pre nevyliciteľných. Onedlho bude už stáť pre nevyliciteľných chorých prvá nemocnica. Túto nemocnicu dala vystaviť kňažna San Marco rodená Mileva Nákó v Budapešti a nazvala ju „Domom milosrdenstva.“ Tento nový dobročinný ústav na jeseň už budú môcť odovzdať jeho peknému povolaniu. Pre „Dom milosrdenstva“ prvú základinu složil knieža-primas Vaszary, ktorý 1000 korún daroval na tento cieľ.

Následok májových mrazov. V biharskej obci Biharudvari májové mrazy narobili také škody, že sa gazdovia ku zatve už ani nechystajú. Na celom okolí tejto ináč zámožnej obce, ale menovite na biskupských majetkoch štyristo-päťsto jutár obnášajúce mohutné table raže vyšly úplne na nivoč. Veľká časť árendátorov týchto pozemkov odvolala smluvu uzavretú so ženami, lebo nebudú mať čo žať. Ľud nedostane práce a mnohí gazdovia, ktorí aj trikrát siali, nebudú mať ani klásku úrody. Krem toho ani na krmu niet výhľadov, lebo lúky ničia akýsi červci.

V poslednom okamihu. V rakúskom mestečku Amstettene prišiel svatobný prievod do kostola, ale keď mal mladý pár pristúpiť ku oltáru, mladucha sa osvedčila, že sa ona veru nevydá, následkom čoho celá družina i s mladoženichom musela sa rozísť. Vec sa mala tak, že mladucha v poslednom okamihu zvedela o moc staršom mladoženichovi, ktorý už dve manželky pochoval, že zle nakladá so svojimi ženami a preto následkom tohto chýru odstúpila od sňatku.

Zvláštny výlet na parížsku výstavu podnikol viedeňský obyvateľ istý Anton Hanslian. Podujímavý Viedenčan ide pešo a pred sebou tisne jeden trojkolesový detský vozík, v ktorom sedí jeho manželka so šročnou dcérkou. Hanslian 20. mája šťastne dorazil do Simbachu (Bavorsko) i so svojou ženou a dcérkou, ktorých na celej ceste sám tiskol vo vozíku už 7 dní. Hanslian zo Simbachu pohol sa do Mnichova.

Zeny jako mestskí radcovia v Londýne. Nižšia snemovňa anglického parlamentu 248 hlasmi proti 129 prijala taký návrh zákona, ktorí dovoľuje, aby v istých okresoch Londýna na úrad mestských radcov aj ženské mohli byť zvolené.

Pozor so špiritusom. Margita Lauffer, 25ročná slúžka v Budapešti zobrievala večeru a na horiaci rýchlovar dolievala špiritus, ktorý razom chytil sa plameňom a podpálil jej šaty. Nešťastná slúžka utrpela ťažké popáleniny. Teraz ju lieča v nemocnici.

Zločin a trest. Naším ct. čitateľom sotva vyšla z pamäti tá ohavná vražda, ktorú spáchali minulého roku v novembri na ceste vedúcej zo Szatmáru do Kak-Szt-Mártonu. Tamojší popredný stutkár, husársky oficer v rezerve menom Béla Pap najal svojho ovčiara Michala Zsoldicsa, aby zastrelil jeho (Papovho) 17ročného brata Eleméra Papa, chodivšieho do gymnásia v Szatmári a podobne nahovoril svojho bratranca Zoltána Papa, aby bol pri vražde napomocným. Tento Béla Pap, ohava ľudskej spoločnosti, 2000 zl. sľúbil svojmu pastierovi ak vraždu prevedie a nešťítal sa zhola ničoho, len aby mohol svojho brata zniesť z tohoto sveta a tak zmocniť sa jeho rodičovského podielu, ktorý obnášal asi 20.000 zl. S touto ohavnou záležitosťou zaoberal sa minulý týždeň porotný trestný súd v Szatmári. Zsoldics i pred súdom hneď všetko úprimne vyznal: jako ho pán jeho naviedol na vraždu, jako mu sľuboval 2000 zl., dal peniaze na revolver a jako spáchal vraždu, keď Elemér Pap jazdil na koni po hradskej ku svojim rodičom, lebo Zoltán Pap mu riekol, že jeho matka povážliive ochorela a preto poslali mu i koňa. Béla Pap však hľadel so seba striasť broznú vinu a všetko chcel svaliť na svojho bratranca Zoltána, ale pod ťarchou početných dôkazov konečne i on soznal, že najal Zsoldicsa, aby Eleméra zastrelil, lebo Eleméra veľmi nenávidel. Bratranec Bélu Pap Zoltán tiež soznal, že on svábil Eleméra na hradskú cestu pod večer keď sa už zotmilo a potom nechal ho samotného, aby ho Zsoldics zastrelil mohol. Rozpovedal i to jako chcel Béla otráviť Eleméra jedom zamiešaným do piva a vsypaním do slivák, čo sa mu však vtedy nepodarilo. Po výsluchu porotci uznali všetkých troch za vinných z vraždy, na čo súd pastiera Michala Zsoldicsa čo páchaťela vraždy a Bélu Papa pre nahovorenie Zsoldicsa ku vražde odsúdil na smrť povrazom a Zoltána Papa čo pomocníka na osem rokov trestnice, z čoho mu vo vyšetrovacom väzení ztrávených päť mesiacov odrátajú. Advokáti oznámili nullitu. Predseda spýtal sa na smrť odsúdených či chcú prosiť milosť? Béla Pap pokojne, odhodlane a silným hlasom odpovedal: *Nie!* Zsoldics ale, že áno! Obranca Bélu Papa i proti vôli svojho klienta podá prosbu o milosť. Smrtný výrok zapríčinil v preplnenej dvorane medzi obecenstvom veľiký ruch, ale nikto neľutoval ohavných zločincov.

Jakú cenu majú fúzy? Istý statkár v nemeckej obci Lötzen prišiel tieto dni unavený do hostinca, sadol si ku stolu, nachýlil hlavu a tuho usnul. Syn hostinského, chcejúc tropiť nejapný žart, priblížil horiacu cigaru ku fúzom spiaceho a čiastku fúzov statkárovi spálil. Statkár o niekoľko okamihov precítnul a spozorujúc čo sa stalo rozhodne žiadal, aby mu zaplatené bolo odškodné. Mladík sa z počiatku smial z plného hrdla, ale statkár šiel bez váhania k sudcovi a oznámiač, čo sa stalo, požiadal ho o radu, že koľko odškodného má žiadať. Sudca mienil, že môže žiadať 500 mariek (600 korún.) Na to zadal hneď statkár obžalobu, ale ku processu nedošlo, lebo sa obe stránky dohodly, hostinského syn vyplatil statkárovi 200 mariek.

Ohavný skutok. Ohavný skutok spáchal nejaký vyvrhel v novej budove budapeštianskej university. Chodby novej budovy zdobia uhorské koruny z gypsu a naniéhodník paličkou pooblamoval kríže z tých gypsových korún. Policia a rektor university čo najprísnejšie pátrajú po páchatelovi a univerzitná mládež im pomáha. Jestli zločinca vypátrajú, bude prísne potrestaný a jestli je to univerzitný poslucháč, krem trestu bude vyhodeny zo všetkých učebných ústavov krajiny.

Arciknieža Jozef na cestách. Hlavný veliteľ honvédstva arciknieža Jozef dňa 28. mája došiel do Ružomberka, kde držal prehliadku nad tamojšou honvédskou posádkou. Populárneho arcikniežaťa prijalo obecnstvo hlučnými ováciami. Vysoký hosť na druhý deň 29. mája odcestoval z Ružomberka do Iglova, kde ho tiež slávnostne uvítali. 30. mája bola prehliadka, po ktorej arciknieža odcestoval do Prešova.

Smrť. Ernest Hollán, skutočný vnútorný tajný radca, člen snemovne veľmožov, feldmaršal-lieutenant na odpočinku, bývalý kraj. vyslanec a štátny sekretár pri ministerstve honvédstva, člen uhorskej vedeckej akademie a čestný doktor filozofie dňa 29. t. m. zomrel v Budapešti v 77. roku svojho účinného života. Smrť Hollána, ktorý až do posledného času veľmi čulú účasť bral vo verejnom živote, zapríčinila v širokých kruhoch úprimnú sústrasť. Jeho mrtvolu 30. mája za prítomnosti členov vlády a snemu, predstaviteľov armády a vedeckých ústavov slávnostne vysvätili a 31. mája previezli do Békášu, kde ju do rodinnej krypty pochovávajú.

Nešťastie pltníkov. Dňa 28. mája úžasné nešťastie udalo sa na Váhu pri obci Szimő v komárnanskej stolici. Dolu Váhom šly štyri plte a práve vtedy dochádzaly ku obci Szimő, keď od brehu odbila jedna pieskom naplnená loď. Kormidelník nákladnej lode, ačkoľvek spozoroval blížiacu sa plte, tak zle karoval so svojou loďou, že predná časť tejto rovno vrazila do prvej plte, na ktorej veslujúci štyria pltníci marne namáhali sa vyhnúť srážke. Loď roztrepala plť na stá kusov a nešťastní pltníci padli do vody. Pltníci ostatných troch plti hneď pospíchali na pomoc svojim nešťastným kamarátom, no žiaľbohu ich namáhanie bolo marné. Úbohí dostali sa medzi brvná roztrepanej plte a všetci štyria, asice Andrej Hucík, Ján Pavehník, Andrej Kysovič a Pavel Pútnik biedne zahynuli vo vlnách Váhu. Dokázalo sa, že nešťastie zapríčinil výlučne a jedine Jozef Petri kormidelník nákladnej lode, ktorého následkom toho žandári chytili a odovzdali súdu. Všetci štyria nešťastní pltníci zanechali tu početné rodiny, ktoré teraz biede vystavené oplakávajú svojich otcov.

Železnica popod New-York. V hlavnom meste severo-amerických Spojených štátov chytili sa do veľkolepého podniku. Jedná sa o podzemnú železnicu, ktorá má spájať východný koniec mesta so západným. Komunikačný výbor za 30 millionov dollarov prepustil stavebnú smluvu. Podzemná železnica musí byť za tri roky hotová.

Noví svätí a blahoslavení. V Ríme v bazilike sv. Petra dňa 24. a 26. mája odbyvaly sa veľké slávnosti. V tieto dni totiž sv. otec z príležitosti milostivého leta v prvý deň dvoch blahoslavených vyhlásil za svätých asice Jeana Baptissa De la Salle a Ritu Descaciu. 26. mája ale sedemdesiatšedem mučedníkov, ktorí v Togingu a v Chokinchine podstúpili mučednícku smrť pri blášaní učenia Kristovho, vyhlásil pápež za blahoslavených. Na slávnostiach prítomné bolo veľké obecnstvo. Lev XIII. za zvyčajných obradov popoludní vtiagnol do chrámu, aby pri zatvorených bránach chrámu vzdával úctu novým blahoslaveným. Hlavný oltár a basilika boly utešene osvetlené.

Slovenské výšivky na parížskej výstave. Arciknieža Fridrich so svojou familiou tieto dni navštívil parížsku výstavu a obzrel si aj uhorský pavillon, ktorý sa vysokým hosťom veľmi páčil. Na výstave uhorský vládny komisár Béla Lukács vodil arcikniežatský pár, ktorý sa menovite o horo-uhorské výšivky zaujímal. Tieto výšivky, ktoré vystavila sama arcikňažna Izabella, vzbudily na parížskej svetovej výstave všeobecný obdiv. Pri odchode arcikňažna Izabella sľúbila, že si ešte viackrát a dôkladnejšie obzre jednotlivé pavillyony uhorského oddelenia.

Úradník defraudantom. Na hlavnej pošte v Budapešti úradník Ignác Beeski, ktorý bol poverený listonošov vyplácať, zpreneveril desaťtisíc korún a ušiel. Teraz ho kurentujú. Ignác Beeski pochádza zo Szatmáru. Je 26ročný a slobodný.

Nešťastie na Dunaji. Pri obci Eresi jedna parná loď srazila sa s jedným neosvetleným člkom. Matrózom podarilo sa z cestovateľov utonulého člka tri osoby ratovať. Ratovaní tvrdia, že krem nich ešte štyria chlapi sedeli na člku, týchto však nemohli najst. Vrchnosť zaviedla vyšetrovanie.

Kto shrnie hlavnú výhru? Zajímavá pravota vzkrsne teraz pre jednu hlavnú výhru. Nemecký inžinier August Ahlbach počas millenniuma navštívil výstavu v Budapešti a potom keď cestoval po Uhorsku v Požege vyšly mu peniaze, prečo v tamojšej sporiteľni založil jeden žreb uh. kráľ. žrebohry na osemdesiat zlatých. Stalo sa však, že o niekoľko týždňov sporiteľnu v Požege lúpežníci orabovali a medzi inšm ukradli aj Ahlbachov žreb seria 355. č. 35. Tento žreb minulý rok v novembri vytiahli so 150.000 zlatovou hlavnou výhrou. Keď sa o tom Ahlbach dozvedel, prišiel do Budapešti, aby pomocou záložnej cedule vyzdvihnul si peniaze, ale výhru na cedulu nedostal. Vo finančnom ministerstve poradili mu, aby ukradnutý žreb dal zabaviť cestou súdnej stolice v Požege, čo sa i stalo. Nedávno v ministerstve financií hlásil sa jeden nadporučík od pechoty a ukázuc vyhrajší žreb, žiadal, aby mu vyplatili výhru 150.000 zlatých. Tu mu však dali na vedomie, že žreb je zabavený a tak nemôžu mu výhru vyplatiť. Nadporučík hodnoverne dokázal, že otázny žreb kúpil od banky v Trieste a tak správnu cestou stal jeho vlastníctvom. Z otáznej hlavnej výhry vznikne teraz zaujímavá pravota, v rámci ktorej možno i to vysvitne, že kto olúpil sporiteľnu v Požege.

Sobáš obrov. V Berlíne sa ukazujú dve obrovské osoby, jeden chlap a jedna žena a teraz sa sosoobášia. Mladá obrovská dáma Hee Sea prisahať bude vernosť obrovi Bellingovi, najvyššiemu chlapovi v celom Nemecku. Sľúbenica je 2 metre 48 centimetrov vysoká a jej sľúbenec 2 metre 53 cmetre.

Úspech vodoliečebnej metódy. Páter Kneipp zaiste nemyslel, že jeho liečebná metóda bude užívaná za trest a že i tu bude mať prekvapujúci výsledok. Z Londýna píše: Mierovej sudca v Dartforde prišiel na výborný prostriedok, ako pretrhnúť nadmieru sa rozmáhajúce tuláctvo. Nariadil totižto, že každý tulák, keď bude polapený, má byť nielen poslaný do pracovne, ale že má byť za celú dobu, kým v pracovni bude, poslaný dvakrát denne do studeného kúpeľa. Tento trest sa pánom vagabundom, ktorí sa boja každej kvapky vody jako ohňa, zdal trochu neludským. Táto metóda neni sice celkom nová. Asi pred sto rokmi bola žebrota stíhaná v Nizozemsku podobným ale ešte krutejším trestom. Trestaný musel sostúpiť do studne, v ktorej mu voda stála po krk a tam musel 6 hodín pumpovať vodu. Čerpadlo bolo tak sriadené, že sa voda spustila pracovníkovi na hlavu a brozila mu utopením, keď tento v práci ustal.

Dorábanie zápalek — ako známo — je vo Francúzsku monopoliumom. Vláda teraz nato pomýšľa, že do svojich zápalkových fabrik pomaly zavedie stroje, aby sa dôroba zväčšila. Minulý rok predalo sa vo Francúzsku 36 miliardov zápalek, kdežto dôroba ebnášala len 35 miliardov, následkom čoho vláda prinútená bola dovážať zápalky z cudzozemsku. Zajímavé je, že v cudzozemsku jeden million zápalek stál francúzsku vládu 140 frankov, kdežto million doma zhotovených zápalek 175 frankov, z čoho vidno, že árár lepšie pochodí, keď dá z cudzozemsku dovážať švibalky, ako keby ich doma dorábal. Na jednom millione švibalky vyhrá štát 800 frankov. Z minulého roku predaných 36 miliardov, 3 milliony byly amorfné, 2 milliony voskové a iné luxusné zápalky. Zápalkový monopol donáša štátu priemerne 20 millionov frankov čistého ročného dôchodku.

KU OBRÁZKU.

Obrázok z Bosny: Jajce.

Okkupáciou Bosny a Hercegoviny r. 1878 naša monarchia nielen že si zabezpečila svoj vplyv na Balkánskom polostrove, lež zároveň týmto krokom stala sa starostlivou matkou týchto opustených a pod tureckým jarmom dlhé roky, stolačia, trpiacich krajín.

Bosna s Hercegovinou zaujíma asi 70 000 štvorcových kilometrov a číta asi poldruha milliona obyvateľov. Jej obyvateľstvo bolo veľmi zanedbané, a o osvete a priemysle nedalo sa ani hovoriť. Od tých čias ale, čo naša monarchia okkupovala tieto biedne krajinky, v každom smere badať ad dosavád malý, ale pekný pokrok. Zo Serajeva, zanedbaného mestečka s vetebými chalu-

pami stalo sa pekné hlavné mesto spomenutých krajín, ktoré v blízkej budúcnosti bude hrať významnú rollu v obchode na Balkánskom polostrove. Namiesto chatřé vypínajú sa pekné budovy, obchod sa dviha, a vôbec staré Serajevo s terajším nedá sa ani porovnať. Sieť železničných dráh ustavične sa rozmnožuje, zanedbané kraje prišli do potyku so svetom, čím sa ďalší ich vývin stále zabezpečuje.

Správa, administrácia týchto krajín je znamenitá a čo je pri tom potešiteľné je to, že monarchia na administráciu okkupovaných zemí nemusí doplacať. Bosna a Hercegovina, ktorých výdavky činia okolo 45 millionov korún, zaoakryva tieto trovy zo svojich vlastných dôchodkov. Samo sebou sa rozumie, že vojenské medzítka monarchie prevádzajú tam i assentírku. Bosenski mladíci svoju vojopovianosť trávia zväčša v hlavných mestách, v Budapešti a vo Viedni. Zpočiatku assentírka šla tam fažko. Bosenski mladíci utekali pred vojenskou uniformou, sshotovenou nakoľko možno zodpovedne bosenskému kroju. Ale keď videli, že sa mladíkovi lepšie vodí v uniforme, než v privátnom živote, že namiesto cibule a čierneho chleba obyčajného to pokrmu Bosniakov dostávajú riadny pokrm, taký, o jakom sa im ani nesnívalo predtým, radi idú za vojakov a vzdelávajú sa.

Len sriadeniu vnútorných pomerov Bosny a Hercegoviny možno čo ďakovať, že cudzozemski kapitalisti obracajú svoju pozornosť na tieto kraje a k uloženiu kapitálov do podnikov nemálo povzbudzujú ich tamojšie nevyužitú prírodnú silu, ktorými spomenuté kraje oplývajú. Naš obrázok predstavuje utešené vodopády u mestečka Jajce, ktoré sú už tiež využitú. Asice jedna cudzozemská spoločnosť kapitalistov založila tam veľkú fabriku na acetylen, horiaci plyn a ku hnatiu strojov fabriky využila silu vodopádov pomocou turbín. Turbíny stavala Ganzovská fabrika. Fabrika už pracuje a tamojši biedny ľud prišiel ku malému ale istému zárobku,

Okkupované kraje stoja tedy na ceste istého pokroku, a tak sa zdá, že je už len otázkou času, kedy budú privtelené ku korune sv. Štefana, pod ktorú svojho času prináležaly.

K OBVESELENIU.

Prezradil sa.

Farár: Čo vidím, Jožko? Ty sa hrávaš s takými nevzdelanými deťmi?

Jožko: Áno prosím, pán farár.

Farár: Ale Jožko, — prečo sa ty nehrávaš len s poriadnymi a dobre vychovávanými dietkami?

Jožko: Poriadnym a dobre vychovávaným deťom nedovolí ich tatuško, žeby sa so mnou hrali!

Bystrozrakosť.

Pán B. potká na ulici pána A. a gratuluje mu že si pojal za ženu bohaté dievča.

A.: „A vy si snád myslíte že som sa s ňou oženil len k vóli penisom?“

B.: „Videl som ju!“

Durko: Palko a nedal by si mi trochu dohánu?
Palko (pokračujúc v práci): A čo by ti nedal!
Durko (keď kus čakal): Nuž a prečo že mi teda nedáš ten dohán?
Palko: Lebo nemám.

Lekár: Nuž jako sa máte?
Chorý: Lámka mi prešla z ľavého ramena do pravého.
Lekár: Výtečne! Či som vám nesľúbil, že vám vyženiem lámku z ľavého ramena.

Dobrá odpoveď.
Žena (ku svojmu z jarmoku navrátiťsiemu sa mužovi): To som vedela, ty vždy také naničhodné veci kupuješ. Vždy vyberieš si to najhoršie!
Muž: Pravdu máš, moja. Pri tebe som začal.

Služka: „Milostpani, vonku je jakýsi pán, ktorý si praje s vami hovoriť.“
Pani (ktorá mala práve vzácnu návštevu): „Povedzte mu, nech za chvíľku počká.“
Služka: „Prosím, milostpani, on hovoril, že čaká už bez toho vyše šesť mesiacov.“

Nič nespomohlo.
Lekár: Prečo nechcete dať vaše dieťa zaštepit?
Sedliak: Ale prosím ponižene, pán doktor, to i tak nič nespomôže. Minulý rok dal som zaštepit môjho Miška a o dva dni pozdejšie spadol so stromu a zlomil si krk!

Turisti: Prevedte nás cez tieto vrchy tu. A viete cestu?
Vodič: Hej! Veď som bol prv pastierom a nejedno hovädó som už previedol cez tieto hory!

Cena potravných článkov.

Budapešť, 1. júna.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 104, zadok 112, polievková 136, jazyk 138, obličky, Iadviny 188, čistené 380 halierov za 1 klg. — *Barančina:* predok 200, zadok 240 hlov. — *Teľacina:* predok 104, zadok 112, stehno 180 hlov za 1 klg. — *Bravčovina:* 112, stehno a lopatka

120 hlov za 1 klg. — *Sunka:* pražská 180, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 108 hlov, loj 106 hlov, slanina ku roztopeniu 108 hlov a husacia masť 240 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 100, sliepku 200, kohúta 180 hlov. Za jednu tučenú kačku 260, za tučenú mladú hus 420 hlov. — *Očistená drúbež:* kura 140, sliepka 160, kapuň 260 hlov, tohoročná hus 360 halierov (za jeden klg. tučenej husy 120 hlov), morka za kilo 130 hlov, kačka za kus 280 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 8 kusov za 40 hlov, menšie 40 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 140, sumec 200, štika 160, zubáč 200, jesater 260, okuň 220 hlov za klg. **Raky:** kus za 16 hlov.

Rozličnosť: Maslo gazdovské 200, ku čaju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 44 hlov za kilo. — Smotana 40 hlov za liter. — Pár holubov 120 hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus — kor. — hlov. — 1 klg. divej svine — hlov, celé stehno srny 0 kor. — Zemiaky nové 26 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	27.80	26.60	24.40	23.60	22.80	21.20
číslo.	6	7	7½	8		
kor.	20.00	17.00	15.00	11.50		

Pšeničné otruby drobné po kor. 9.20, hrubé po 9.20.

Zeleniny: *Zemiaky ružiaky* kor. 2.80—3.60, žlté kor. 4.00—4.20, rožky kor. 7.00—7.20, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 20 hl. kor. — *Cibuľa* kor. 5.00—8.40 m. c. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhorky:* za kus 30 halierov.

Strova: *Hrach* nový kilogr. 60 hal., čistený starý 18—30 hal za liter. *Sošovica:* domáca 16—24 za klg. *Rižu* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 2 kor. za klg.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 1. júna.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 5) kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75-81	7.40	8.10	Štátny dlh. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5220	5230
" peštianska	75-81	7.20	8.05	Uhorská štátna renta 4%	97.75	95.25	Pešť. uh. kupec. b.	2640	2650
" stolnobebradská	75-81	7.50	8.25	Uhorská korunná renta 4%	91.20	91.69	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	16000	16040
Raž (žito)	70-72	6.80	7.25	Uhorské regálové úpisý 4½%	98.00	98.75	Šalgó-tarjánka baňa na uhlie	636.00	632.00
Jačmeň na krm.	60-62	5.90	6.10	" premiové úpisý	158.00	160.00	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.60	5.80	Uhorská tiskoo-segedínska po- žička 4%	138.50	139.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4½%	93.50	94.50
" na várku	64-66			Uhorská žel. požička 4½% v zl.	99.50	100.50	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4½%	98.00	99.00
Ovos	39-41	5.00	5.30	vyvážkové úpisý 4%	91.25	92.25	Uh. úver. ústavu s pránou 4%	114.00	115.00
Kukurica		5.55	5.70	Spoločná požička v beš. penia- zoch 4½%	97.00	97.50	Peniaze.		
Proso		5.00	5.30	Žreby.			Cisársky dukát	11.38	11.48
Repica				Spolku „Jó sziv“	6.00	6.50	Dvadsať-frankovník	19.25	19.30
Dateľinové semá, luc.				Uhorského „Červeného kríža“	18.00	19.00	Nemecká ríšska marka	118.20	118.50
Sviňská masť peštianska	54.00	54.50		Rakúskeho	40.75	41.75	Štříebro		
" vidiecka				Basília	12.25	13.25			

Platný od 1. mája 1900.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. mája 1900.

Zólyom—Zólyom-Brézó.

Stanice	triedy	nák. os. vlak		miešan. vlak		nák. os. vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Zólyom	ind.	4:20	8:39	12:05	1:55	5:20	8:40		
Zólyom város 1. sz.	*	4:26	8:46	12:10	2:02	5:26	8:46		
Szliács	*	4:41	9:01	12:23	2:17	5:39	8:58		
Farkasfalva	*	5:00	9:20	12:38	érk.	5:54	9:13		
Zólyom-Radvány	*	5:19	9:39	12:54		6:10	9:28		
Beszt.-Szt. János	*	5:28	9:48	1:01		6:18	9:38		
Beszt.erczebánya	érk.	5:33	9:54	1:06		6:23	9:43		
Sálvalfa 16. sz.	*	6:01	—	1:32		6:57	—		
Zólyom-Lipcese	*	6:15	—	1:50		7:11	—		
Luczató	*	6:37	—	2:12		7:31	—		
Libetbánya 20. sz.	*	6:44	—	2:20		7:39	—		
Mezőköz 21. sz. 6rh.	*	6:53	—	2:29		7:48	—		
Borosznó Szt.-Andr.	*	7:01	—	2:39		7:57	—		
Németfalva 23. sz.	*	7:12	—	2:51		8:07	—		
Garam-Hidvég	*	7:22	—	3:00		8:16	—		
Péteri	*	7:33	—	3:12		8:27	—		
Lopér A.-Lehota 26.	*	7:40	—	3:20		8:34	—		
Zólyom-Brézó	érk.	7:48	—	3:29		8:42	—		

Zólyom-Brézó—Zólyom.

Stanice	triedy	nák. os. vlak		miešan. vlak		nák. os. vlak		nák. os. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Zólyom-Brézó	ind.	5:00	—	1:03	5:00	9:00			
Lopér A.-Lehota 26.	*	5:09	—	1:10	5:09	9:09			
Péteri	*	5:18	—	1:21	5:17	9:23			
Garam-Hidvég	*	5:29	—	1:29	5:27	9:34			
Németfalva 23. sz.	*	5:38	—	1:36	5:34	9:43			
Borosznó Szt.-Andr.	*	5:50	—	1:46	5:45	9:55			
Mezőköz 21. sz. 6.	*	6:00	—	1:54	5:52	10:05			
Libetbánya 20. sz. 6.	*	6:09	—	2:03	6:01	10:15			
Luczató	*	6:26	—	2:19	6:12	10:23			
Zólyom-Lipcese	*	6:37	—	2:29	6:22	10:35			
Sálvalfa	*	6:52	—	2:41	6:34	10:51			
Beszt.erczebánya	érk.	7:05	—	2:52	6:44	11:06			
Beszt.-Szt. János	ind.	7:15	10:10	3:10	7:09				
Zólyom-Radvány	os. vlak I-III.	7:21	10:14	3:17	7:15				
Farkasfalva	*	7:27	10:22	3:25	7:22				
Szliács	*	7:41	10:39	3:41	7:35				
Zólyom város 1. sz.	*	7:54	10:59	3:59	7:48				
Zólyom	érk.	8:07	11:10	4:10	7:57				

Pozsony—Lipótvár.

Stanice	triedy	osobný vlak		rychlo vlak		osobný vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-II.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	
Pozsony	ind.	1:40	6:00	9:36	1:15			6:15	
Dynamitgyár 1. sz.	*	—	6:09	—	—			6:25	
Récse	*	1:54	6:16	—	1:30			6:32	
Sz.-György	*	2:05	6:28	9:52	1:41			6:48	
Grinád 7. sz. 6rh.	*	—	6:36	—	1:48			6:57	
Bazin	*	2:21	6:43	10:00	1:56			7:05	
Terling-Modor 10.	*	—	6:51	—	—			7:13	
Modor-Senkvicez	*	2:35	6:59	—	2:09			7:20	
Báfony	*	2:48	7:12	—	2:22			7:33	
Cziffer	*	2:55	7:19	10:18	2:29			7:41	
Nagyszombat	érk.	3:08	7:33	10:27	2:42	4:40		7:56	
Lócz-Bresztovány	ind.	3:33	7:56	10:39	3:04	5:03		8:15	
Bucsný	*	—	8:03	—	3:10	5:12		8:21	
Lipótvár	érk.	3:47	8:12	10:47	3:19	5:27		8:30	

Lipótvár—Pozsony.

Stanice	triedy	osobný vlak		rychlo vlak		miešan. vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-II.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	
Lipótvár	ind.	1:16	4:35	11:24	5:46	6:15		8:55	
Bucsný	*	—	4:44	12:33	—	6:29		9:05	
Lócz-Bresztovány	*	1:32	4:52	11:40	5:54	6:39		9:15	
Nagyszombat	érk.	1:47	5:07	11:54	6:04	7:03		9:30	
Cziffer	ind.	2:12	5:37	12:31	6:16			10:02	
Báfony	*	2:21	5:45	12:39	—			10:10	
Modor-Senkvicez	*	2:36	6:00	12:52	—			10:26	
Terling-Modor 10.	*	—	6:06	—	—			10:32	
Bazin	*	2:56	6:15	1:07	6:35			10:45	
Grinád 7. sz. 6rh.	*	—	6:20	1:10	—			10:51	
Sz.-György	*	3:07	6:29	1:19	6:42			11:02	
Récse	*	3:22	6:40	1:31	—			11:14	
Dynamitgyár 1. sz.	*	—	6:45	1:36	—			11:19	
Pozsony	érk.	3:38	6:56	1:47	6:58			11:30	

Nyitra—Lipótvár.

Stanice	triedy	osobný vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Nyitra	ind.	6:30	9:50		3:44
Kapsza 10. sz. 6rh.	*	6:38	9:58		3:55
Úzbégh	érk.	6:44	10:04		4:04
Elecske	ind.	7:02	10:21		4:29
Récse	*	7:17	10:34		4:47
Galgóc	*	7:36	10:49		5:11
Lipótvár	érk.	7:44	10:57		5:22

Lipótvár—Nyitra.

Stanice	triedy	osobný vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Lipótvár	ind.	8:25	11:40		6:00
Galgóc	*	8:35	12:00		6:22
Récse	*	8:58	12:31		6:55
Elecske	*	9:06	12:46		7:10
Úzbégh	érk.	9:20	1:06		7:30
Kapsza 10. sz. 6rh.	ind.	9:28	1:19		7:44
Nyitra	érk.	9:35	1:30		7:55

Pozsony—Dévény-Ujfalu—Szakoleza.

Stanice	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Pozsony	ind.	6:15	1:30	5:51	
Vöröshid	*	6:21	1:36	5:58	
Lamacs	*	6:28	1:48	6:05	
Dévény-Ujfalu	érk.	6:39	1:54	6:15	
Dévénytő	*	6:54	2:10	6:24	
Zohor	ind.	7:07	2:23	6:43	
Detrekő-Csütörtök	*	7:17	2:33	6:55	
Malacska	*	7:30	2:48	7:10	
Nagy-Léárd	*	7:44	3:02	7:25	
Morva-Szt.-János	*	7:58	3:16	7:41	
Székelyfalu-Búr-Szt.-György	*	8:06	3:25	7:50	
Kutti	érk.	8:16	3:35	8:01	
Egbell	ind.	8:30	3:50	8:18	
Holics	érk.	8:43	4:04	8:34	
Szakoleza	*	8:55	4:16	8:47	

Szakoleza—Dévény-Ujfalu—Pozsony.

Stanice	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Szakoleza	ind.	5:00	9:25	4:55	
Holics	érk.	5:10	9:35	5:05	
Egbell	ind.	5:27	9:52	5:23	
Kutti	*	5:39	10:04	5:38	
Székelyfalu-Búr-Szt.-György	*	5:49	10:16	5:50	
Morva-Szt.-János	*	5:55	10:22	5:56	
Nagy-Léárd	*	6:07	10:35	6:08	
Malacska	*	6:22	10:52	6:23	
Detrekő-Csütörtök	*	6:32	11:02	6:33	
Zohor	*	6:41	11:12	6:42	
Dévénytő	érk.	6:53	11:24	6:53	
Dévény-Ujfalu	ind.	7:03	11:36	7:01	
Lamacs	ind.	7:25	11:56	7:21	
Vöröshid	*	7:30	12:00	7:25	
Pozsony	érk.	7:35	12:05	7:30	

* Podmienečne vlak zastane. Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a král. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.